

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/142/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514200728
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Šamo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8514200728.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova č. 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho č.16, Bratislava, proti žalovanej: B. A., bývajúca v A. E., Ul. E. XXXX/XX, účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, IČO: 42 264 154, so sídlom Petrovská 10, Skalica, zastúpený JUDr. Jozefom Kempom, advokátom advokátskej kancelárie v Chorvátskom Grobe, Nám. Josipa Andriča 1, o zaplatenie 344,28 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 2C/47/2014-42 zo dňa 9.9.2014, jednomyselne takto

rozhodol:

Ruší rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh žalobcu, žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznal a žalobcu zaviazal nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania vo výške 69,20 eur. V dôvodoch tohto rozsudku uviedol, že žalobca sa podaným návrhom domáhal proti žalovanej zaplatenia istiny 344,28 eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 26.8.2012 do zaplatenia a tiež náhrady trov konania. V návrhu uviedol, že so žalovanou dňa 22.9.2009 uzatvoril Zmluvu o revolvingovom úvere č. 8300024950 na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver 896,24 eur, ktorý sa zaviazala splatiť spolu s úrokmi v 30-tich mesačných splátkach vo výške 54,77 eur. Žalovaná splátky riadne nesplácala, dostala sa do omeškania už s úhradou 2. splátky. Do uplatnenia práva žalobcu podľa § 565 OZ, t.j. do okamžitej splatnosti úveru zaplatila len sumu 1.323,36 eur, a preto žalobca uplatnil právo veriteľa, t.j. okamžitú splatnosť úveru. Žalovaná mala dňa 26.8.2012 neuhradené splátky vo výške 429,28 eur a túto sumu neuhradila ani čiastočne.

Na základe vykonaného dokazovania súd zistil skutkový stav, podľa ktorého účastníci konania dňa 22.9.2009 uzatvorili úverovú zmluvu, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 896,24 eur. Zo zmluvy vyplýva, že žalovaná sa zaviazala splatiť úver 30-timi mesačnými splátkami, splatnými k 21. dňu v kalendárnom mesiaci po 54,77 eur, so zmluvnou odmenou 746,86 eur, predpokladanou RPMN 68,83 %, ročnou úrokovou sadzbou 68,83 %, priemernou RPMN za úver 37,93 %, poskytnutou čiastkou revolvingu 443,64 eur, zmluvnou odmenou 542,22 eur, predpokladanou RPMN po poskytnutí úveru 58,70 %, ročnou úrokovou sadzbou revolvingu 67,54 %. Z obsahu zmluvy súd zistil, že ide o typovú zmluvu, keďže tlačivo - formulár označený ako Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluva o revolvingovom úvere je rozdelené vertikálne na 6 častí, s možnosťou vpisovania konkrétnych údajov o spotrebiteľovi, o revolvingovom úvere, jeho výške. Opačná strana obsahuje predtlač textu písaného veľmi drobným písmom, v ktorom je odkaz na úpravu obsiahnutú v zmluvných dojednaniach, dohoda o poskytnutí služby. V spodnej časti tlačiva je priestor pre podpis dlžníka, spoludlžníka, miesto a dátum podpisu. Z obsahu zmluvy vyplýva, že žalovaná čerpala úver vo výške 896,24 eur, tento sa zaviazala zaplatiť v 30-tich mesačných splátkach po 54,77 eur. Zmluvná odmena za poskytnutie revolvingu bola dojednaná vo výške 746,86 eur a ročná úroková sadzba úveru 68,83 %. Podľa internetových zistení

súdu, priemerné úroky zo spotrebiteľských úverov obchodných bánk zverejnených Národnou bankou Slovenska v septembri 2009 boli v rozpätí od 10,62 % do 12,95 % ročne. Z karty klienta - platobnej histórie vyplýva, že žalovaná uhrádzala poskytnutý úver nepravidelne, celkovo splatila 1.408,36 eur a poslednú platbu poukázala žalobcovi 7.5.2013 vo výške 30,- eur. Podľa tvrdenia žalobcu žalovaná mala uhradiť k 26.8.2012 sumu 429,28 eur. Z tejto sumy neuhradila nič, preto si žalobca uplatnil právo na súde, pričom bližšie nešpecifikoval z čoho žalovaná suma pozostáva. Z karty klienta vyplýva, že žalovaná po 26.8.2012 zrealizovala 1 úhradu dňa 7.5.2013 vo výške 30,- eur. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd vec posudzoval podľa § 497 Obchodného zákonníka, ďalej § 2 písm. a) až c) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase podpísania zmluvy, ďalej podľa § 3 a § 4 ods. 1, 2 vyššie uvedeného zákona, ďalej § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 52 ods. 2, § 53 ods. 1, 3, § 37 ods. 1, § 559, § 517 ods. 2 OZ, ďalej § 3 ods. 1, 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. a po zhodnotení vykonaného dokazovania v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami dospel k záveru, že návrh žalobcu nie je dôvodný. Mal za nepochybné, že žalobca uzavrel so žalovanou zmluvu o úvere a že tento typ zmluvy je upravený v Obchodnom zákonníku a patrí medzi tzv. absolútne obchody. Na druhej strane je nepochybné, že žalovaná v danom prípade vystupovala ako fyzická osoba, ktorá úverom zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým žalobca pri poskytovaní úveru vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Z uvedeného je zrejmé, že táto zmluva spĺňa podmienky spotrebiteľského úveru. V takomto prípade okrem úpravy zmluvy o úvere je potrebné prihliadnuť aj na úpravu zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý je úpravou lex specialis k úprave Obchodného zákonníka a takáto zmluva musí mať náležitosti upravené týmto zákonom. Zároveň je potrebné aplikovať aj ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to § 52 a nasledujúce, ktoré obsahujú úpravu spotrebiteľských zmlúv. Jednou z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v čase podpisu zmluvy medzi účastníkmi konania boli údaje o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, ročná úroková sadzba, výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, RPMN a priemerná hodnota RPMN ku dňu podpísania zmluvy. Ide o údaje, ktoré majú napomôcť spotrebiteľovi zorientovať sa v množstve ponúk od rôznych inštitúcií poskytujúcich úvery a porovnať si cenu toho ktorého úveru. V zmluve o revolvingovom úvere chýba údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, výška, počet a termín splatnosti istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve je uvedený len údaj o výške mesačnej splátky vrátane úrokov bez špecifikácie koľko činí mesačná istina, úrok a iné poplatky. Absenciu týchto údajov zákon č. 258/2001 Z.z. sankcionuje tým, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, teda dlžník je povinný vrátiť veriteľovi iba sumu, ktorá mu bola poskytnutá. Za takéhoto stavu súd dospel k záveru, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a žalovaná je povinná zaplatiť iba sumu, ktorú si požičala. Z predložených listinných dôkazov vyplýva, že žalovanej bola poskytnutá suma 896,24 eur, avšak vyplatená jej bola suma 515,31 eur. Z platobnej histórie vyplýva, že žalovaná uhradila sumu 1.408,36 eur. Na základe uvedeného súd ustálil, že žalovaná uhradila žalobcovi viac ako jej bolo poskytnuté, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol. Dôvodom aby predmetný úver bol bez úrokov a bez poplatkov je aj skutočnosť, že vzhľadom na súdom zistené rozpätie priemerných úrokových mier v čase uzatvorenia úverovej zmluvy (11,62 % - 12,95 % p.a.), žalobcom poskytnutá ročná úroková sadzba 68,83 % je jednoznačný úžernický úmysel veriteľa a ako taká nemôže požívať súdnu ochranu a je nutné ju hodnotiť ako neprijateľnú, odporujúcu dobrým mravom, takéto prevýšenie v danom prípade až viac ako 5-násobne je netolerovateľné zvlášť v spotrebiteľských zmluvách. Neprimerané vysoké úroky dojednané pri zmluve o spotrebiteľskom úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania sa s mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. Požiadavka na neprimerané zmluvné úroky môže za istých okolností v sebe obsahovať i skutkovú podstatu trestného činu úžery, kedy dohoda o neprimeraných úrokoch je neplatná pre rozpor so zákonom, alebo v iných prípadoch pre rozpor s dobrými mravmi. Podľa § 3 ods. 1 OZ je úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade, vzhľadom na rozhodujúce okolnosti starostlivo posúdil, či konanie účastníka občiansko-právneho vzťahu je v súlade alebo v rozpore s dobrými mravmi. Pri dojednávaní úrokov zo spotrebiteľského úveru koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje od dlžníka (spotrebiteľa) primeraný úrok, teda primeranú odmenu za užívanie poskytnutej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nezodpovedá všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby veriteľ poskytoval úvery za neprimerané až úžernické úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú, najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov. Úrok 5-násobne vyšší podstatne prevyšuje obvyklú odplatu na finančných trhoch.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 s tým, že žalovanej trovy nevznikli, preto jej ich nepriznal a trovy vedľajšieho účastníka pozostávali z trov právneho zastúpenia. Tieto boli priznané podľa Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb pri tarifnej hodnote 344,28 eur bola celková odmena 53,12 eur za 2 úkony, a to za prípravu a prevzatie zastúpenia a písomné podanie zo dňa 19.8.2014. K tejto odmene sa pripočítala paušálna náhrada za 2 úkony v roku 2014 po 8,04 eur, takže celkove boli trovy právneho zastúpenia vo výške 69,20 eur.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, navrhol tento zmeniť a návrhu vyhovieť alebo tento zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Záver súdu o tom, že úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere má byť bezúročný a bez poplatkov je podľa neho skutkovo i právne nesprávnym a neopodstatneným. K údajnej absencii náležitosti, a to konečnej splatnosti úveru poukázal na to, že údaj o konečnej splatnosti úveru vyjadrený dátumom splatnosti poslednej splátky je uvedený v Oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi tvoriacom súčasť zmluvy. Zmluva o revolvingovom úvere je uzavretá na dobu neurčitú, kedy jej predmetom je poskytnutie úveru a za dohodnutých podmienok poskytnutia revolvingu. Táto skutočnosť z hľadiska výkladu zákona znamená, že konečnú splatnosť úveru revolvingu, ktorý predstavuje v podstate ďalší úver, je možné určiť s ohľadom pre úver revolvingu. Prakticky, teda ak dôjde k poskytnutiu úveru, tak dlžník vie, kedy je konečná splatnosť úveru. Ak počas trvania zmluvného vzťahu dôjde k poskytnutiu revolvingu, potom tiež po jeho poskytnutí vie, kedy je konečná splatnosť. V čl. 4 ods. 4.6 zmluvných dojednaní zmluvy o revolvingovom úvere sa uvádza, že úver je po každom revolvingu splatný podľa nového splátkového kalendára, s ktorým bude dlžník oboznámený. Deň splatnosti poslednej splátky úveru, resp. revolvingu podľa posledného splátkového kalendára je dňom konečnej splatnosti úveru. Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi pritom vyjadruje v otázke konečnej splatnosti úveru skutočnosť, ktorá plynie z bodu 5 a bodu 6 samotnej zmluvy. Vychádzajúc z počtu splátok, ich splatnosti je logické, že exaktný údaj o konečnej splatnosti úveru je zhodný s dátumom splatnosti poslednej splátky. Tento údaj uvedený v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi je logickým vyústením údajov uvedených v spomenutých bodoch. Ani záver súdu ohľadne nedostatku ďalších náležitostí, a to špecifikácie koľko činí mesačná istina, úrok a iné poplatky nie je správny, pretože uzavretá zmluva obsahuje stanovenie počtu splátok, ich výšku a termíny splatnosti. Požiadavku na samostatné rozpisovanie výšky, počtu a termínov splatnosti splátok, úrokov istiny zákon nevyžaduje. Záver súdu pritom popiera aj Smernica 2008/48/EHS z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice 87/102/EHS. Z ustanovenia čl. 10 ods. 2 písm h) vyplýva, že zmluva o spotrebiteľskom úvere má obsahovať výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úverov na účely splatenia. Požiadavka a spôsob výkladu § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. tak odporuje aj citovanému ustanoveniu smernice. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania obsahuje výšku splátky, termíny jej splatnosti ako aj počet splátok.

Žalobca v odvolaní namietal aj záver súdu týkajúci sa výšky odplaty. Z odôvodnenia rozsudku je nesporné, že súd vo veci nepostupoval na základe relevantnej právnej normy. Otázka odplaty za spotrebiteľské úvery a jej obmedzenie bolo z hľadiska vývoja právnej úpravy predmetom výslovnej regulácie od 1.7.2008, kedy nadobudlo účinnosť nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z., ktorým sa vykonávali ustanovenia § 3 ods. 10 a § 11 zákona č. 258/2001 Z.z.. Až následne po zrušení zákona č. 258/2001 Z.z. zákonodarca určil, že maximálna odplata bude stále regulovaná explicitne a nie všeobecne na základe pravidla o dobrých mravoch a danú úpravu zaviedol do zákona č. 40/1964 Zb.. V tejto súvislosti žalobca konštatoval, že otázka odplaty nemá byť posudzovaná podľa dobrých mravov ale podľa osobitnej platnej úpravy. Zdôraznil, že zákonodarca pri zavedení regulácie sa zameril na to, aby obmedzil maximálnu výšku odplaty za požičanie peňažných prostriedkov. Teda nezaviedol reguláciu úrokovej sadzby ale odplaty ako širšieho pojmu, kam boli a sú zahrnuté iné odplatné plnenia v súvislosti s prenechaním peňažných prostriedkov na dočasné užívanie. Dôvod, pre ktorý tak postupoval spočíva práve v tom, že len samotná úroková sadzba nepredstavuje vyjadrenie odplaty za požičanie peňazí. Tou a v prípade bánk je táto skutočnosť typická, sú napríklad poplatky za vedenie úverového účtu, správa úveru a podobne. Použitie úrokovej sadzby banky na porovnanie bez zohľadnenia toho, že banka má aj ďalšie formy odplaty za požičanie tých istých prostriedkov je preto nesprávne. Podľa § 53 ods. 6 OZ v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy platilo, že ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov a nejde o spotrebiteľský úver podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v mieste bydliska spotrebiteľa a v čase uzavretia zmluvy. Na základe zmluvy o revolvingovom úvere bol poskytnutý úver, ktorý má charakter spotrebiteľského úveru podľa zákona č. 258/2001 Z.z.

a uvedené konštatuje aj súd. Na základe toho, sa potom v zmysle ustanovenia § 53 ods. 6 OZ malo aplikovať vo veci posúdenia odplaty za požičanie peňažných prostriedkov ustanovenie § 3 ods. 10 a 11 uvedeného zákona č. 258/2001 Z.z.. Podľa ustanovenia § 3 ods. 10 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády. Podľa § 3 ods. 11 uvedeného zákona, ak je zmluva o spotrebiteľskom úvere v rozpore s ustanovením ods. 10 v tom, že odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru prevyšuje výšku ustanovenú nariadením vlády, vydaným podľa ods. 10, je neplatná v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto ustanoveniu, ak sa ten, kto je takouto zmluvou dotknutý neplatnosti dovoľá. Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 238/2008 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru, výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru s výnimkou podľa ods. 2 nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá dvojnásobku priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov pre príslušný typ spotrebiteľského úveru platnej ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zverejnenej podľa § 7a ods. 2 zákona a súčasne nesmie prevýšiť sumu, ktorá zodpovedá štvornásobku hodnoty váženého priemeru priemerných hodnôt ročnej percentuálnej miery nákladov a priemernej úrokovej miery za všetky typy spotrebiteľských úverov platnej ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zverejnenej podľa § 7a ods. 2 zákona. Maximálna výška odplaty za rovnaký spotrebiteľský úver, ak bol poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere, bola v zmysle uvedeného 73,44 %. Je nesporné, že výška odplaty dohodnutá v zmluve o revolvingovom úvere neprevyšuje tú maximálnu odplatu, akú právna úprava relevantná v čase uzavretia zmluvy pripúšťala. Výška odplaty za úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere je v súlade s platnou právnou úpravou. Je preto logicky vylúčeným aj to, aby výška odplaty bola v rozpore s dobrými mravmi. Ak zákon v otázke odplaty výslovne vymedzil určitú prípustnú hranicu odplaty, potom takto vymedzená hranica nemôže byť negovaná cez právne neurčitý pojem dobrých mravov. V tejto prejednávanej veci prípad rozporu výšky odplaty za úver podľa zmluvy o revolvingovom úvere so žiadnym zákonom nenastal a zároveň, vo veci nikto netvrdil a neuplatňoval námietku neplatnosti dojednania o výške odplaty, hoci podľa § 3 ods. 11 zákona č. 258/2001 Z.z. by sa vyžadovala. Ďalej v odvolaní žalobca namietal aj priznanie trov vedľajšiemu účastníkovi, ktoré považoval za neúčelne vynaložené.

Žalovaná vo svojom vyjadrení navrhovala, aby odvolací súd rozhodol v jej prospech ako obyčajného občana, ktorý už dávno vrátil to, čo dostal a ešte aj niekoľkokrát navyše.

Vedľajší účastník sa na odvolanie žalobcu nevyjadril.

Odvolací súd podľa § 212 ods. 1 O.s.p. prejednal vec v medziach, ktorých sa odvolateľ domáhal jej preskúmania a dospel k záveru, že jeho odvolanie je dôvodné.

Odvolací súd sa stotožňuje s odvolacími námietkami v tom smere, že je nevyhnutné sa v konaní pred súdom prvého stupňa s nimi zaoberať a v prípade, že ich súd neakceptuje, je potrebné v rozsudku toto zdôvodniť. Z tohto dôvodu odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí podľa § 224 ods. 3 súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.